

af, hvorvidt en militær aktion kan retfærdiggøres. Der gælder med andre ord et proportionalitetsprincip, hvorefter det må vurderes, om de valgte midler står i et rimeligt forhold til de overgreb, der reageres imod.

Endvidere er det en forudsætning for anvendelse af militære foranstaltninger efter art. 42, at sikkerhedsrådet vurderer, at der foreligger en trussel mod freden, et fredsbrud eller en angrebs-handling, jf. art. 39.

Tidligere sikkerhedsrådsresolutioner, særligt resolution 678 og 687

Sikkerhedsrådsresolution 687 (1991) er en af de mest centrale i bestræbelserne for at tilvejebringe våbenhvile og varig fred og stabilitet i regionen.

I vurderingen af resolutionens egnethed som grundlag for en ny militær aktion må det tillægges vægt, at den er vedtaget med hjemmel i pagtens kap. VII, og at den i operative paragraf 1 bekræfter gyldigheden af alle 13 tidligere vedtagne resolutioner om krisen. Dette gælder således bl.a. res. 678 (1990), der bemyndiger de allierede til at "benytte alle nødvendige midler" til at genoprette international fred og sikkerhed i området.

I februar 1998 fremlagde den daværende regering beslutningsforslag B 114 om dansk deltagelse i den militære indsats over for Irak for Folketinget, hvori det blandt andet hedder:

»Resolution 687 bekræfter den fortsatte gyldighed af resolution 678 af 29. november 1991. Resolution 678, som gav mandat til angrebet på Irak i 1991, bemyndigede i henhold til FN-Pagtens kapitel VII disse lande til at anvende alle nødvendige midler til at genoprette international fred og sikkerhed i området.

På basis af oplysningerne om udviklingen i situationen finder regeringen, at Iraks obstruktion af UNSCOM's virke har en så grov og vedvarende karakter og udgør så væsentligt et brud på betingelserne i våbenhvilen, at det ud fra en helhedsvurdering af den lange række af allerede vedtagne resolutioner er velbegrunnet, at det internationale samfund om nødvendigt svarer igen med militære magtmidler, således som resolution 678 giver bemyndigelse til, såfremt det ikke viser sig muligt at tilvejebringe en forhandlingsløsning.«

Den daværende regering og et bredt flertal af Folketinget fandt dengang, at der var et tilstrækkeligt juridisk grundlag for en militær aktion mod Irak.

Spørgsmålet er herefter om dette grundlag fortsat er aktuelt, og hvilken betydning det har for det juridiske grundlag, at FN's Sikkerhedsråd har vedtaget resolution 1441.

Sikkerhedsrådsresolution 1441

FN's sikkerhedsrådsresolution 1441 af 8. november 2002 henviser til alle relevante tidligere FN Sikkerhedsrådsresolutioner og fastslår, at Irak substantielt har krænket og fortsat substantielt krænker (»material breach«) sine forpligtelser i henhold til tidligere Sikkerhedsrådsresolutioner, herunder resolution 687, hvilket udgør en trussel mod international fred og sikkerhed.

Uanset denne konstatering har Sikkerhedsrådet med resolutionen besluttet at give Irak en sidste mulighed for at opfylde sine nedrustningsforpligtelser i henhold til de pågældende sikkerhedsrådsresolutioner. Med henblik herpå styrker og præciserer Resolution 1441 mandatet for våbeninspektørerne ved at stille krav om ubetinget, fri og uhindret adgang til alle installationer og områder i Irak for våbeninspektørerne, herunder også de præsidentielle områder.

I resolutionens operative § 4 beslutter Rådet, at falske erklæringer eller udeladelser i erklæringer, der afgives af Irak og manglende irakisk vilje til fuldt ud at efterkomme og samarbejde om gennemførelsen af resolutionen skal udgøre en yderligere grov krænkelse af Iraks forpligtelser.

Resolution 1441 fastslår, at Sikkerhedsrådet tidligere gentagne gange har advaret Irak om, at fortsat overtrædelse af landets forpligtelser vil medføre alvorlige konsekvenser (»serious consequences«).

Med hensyn det juridiske grundlag for iværksættelse af militære forholdsregler over for Irak må det konstateres, at resolution 1441 ikke i sig selv indeholder den nødvendige bemyndigelse fra FN's Sikkerhedsråd til magtanvendelse, der er forudsat i FN pagtens artikel 42. Resolutionen kan siges at udgøre et led i en flertrins procedure, hvorefter Sikkerhedsrådet - i tilfælde af manglende irakisk efterlevelse - som næste trin skal involveres på ny, før eventuel magtanvendelse kan finde sted. Der er med andre ord ikke på forhånd fastlagt nogen automatik med hensyn til